

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 28.11.2018
COM(2018) 766 final

**SDĚLENÍ KOMISE SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU,
EVROPSKÉ RADĚ, RADĚ A EVROPSKÉ CENTRÁLNÍ BANCE**

**Třetí zpráva o pokroku při snižování úvěrů v selhání a snižování dalších rizik
v bankovní unii**

{SWD(2018) 472 final}

SDĚLENÍ KOMISE SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉ RADĚ, RADĚ A EVROPSKÉ CENTRÁLNÍ BANCE

Třetí zpráva o pokroku při snižování úvěrů v selhání a snižování dalších rizik v bankovní unii

Úvod

V současné hospodářské a finanční situaci by Evropská unie měla využít tuto příležitost k posílení hospodářské a měnové unie. V souladu s plánem na prohlubování hospodářské a měnové unie, který Komise přijala dne 6. prosince 2017¹, a v souladu s agendou lídrů² je i nadále jedním z hlavních cílů politiky Unie dokončení bankovní unie. Dokončení bankovní unie dále posílí důvěru v bankovní sektor a šířeji v hospodářské a měnové unii. To podpoří odolnost hospodářské a měnové unie vůči negativním otřesům, neboť umožní větší soukromé sdílení přeshraničních rizik.

Toto sdělení je příspěvkem k prosincovému zasedání Evropské rady a eurosummitu v inkluzivním formátu 27 členských států, jež projednají pokrok při posilování Evropského mechanismu stability (ESM) a při dokončení bankovní unie, včetně dalších kroků k vytvoření evropského systému pojištění vkladů v souladu s prohlášením přijatým na červnovém eurosummitu v inkluzivním formátu. Tento pokrok by měl probíhat souběžně s pokrokem při snižování rizik.

Jak zdůraznila Komise ve svém sdělení ze dne 11. října 2017³, bankovní unii je třeba dokončit prostřednictvím současného snižování rizik a sdílení rizik na základě plánu Rady z června 2016⁴. Snižování rizik a sdílení rizik se vzájemně doplňují a posilují. K pokroku by proto mělo docházet v různých oblastech současně, včetně dohody o jištění pro Jednotný fond pro řešení krizí a o evropském systému pojištění vkladů.

Jednou z klíčových oblastí pro snižování rizika v evropském bankovním sektoru je další snížení objemu úvěrů v selhání. Finanční krize a následné recese vedly k tomu, že neschopnost dlužníků splácet úvěry se stala rozšířenějším jevem, jelikož více osob a společností bylo vystaveno trvajícím platebním potížím, a dokonce úpadku. Bylo tomu tak zejména v členských státech, jež čelily dlouhé nebo hluboké recesi. Následně mnohé banky ve svém účetnictví zaznamenaly hromadění úvěrů v selhání. Vysoký podíl úvěrů v selhání zůstává závažným problémem, zejména pro některé členské státy. Vysokými stavy úvěrů v selhání může být dotčena výkonnost bank. Zprvu, úvěry v selhání přinášejí bance menší

---

¹ COM(2017) 821.

² <http://www.consilium.europa.eu/media/21594/leaders-agenda.pdf>.

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017DC0592>.

⁴ <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2016/06/17/conclusions-on-banking-union/>.

zisk než úvěry, které v selhání nejsou, a snižují tak její ziskovost a mohou způsobit ztráty, jež snižují kapitál banky. Za druhé, úvěry v selhání vážou významné objemy bankovních zdrojů, lidských i finančních. To snižuje schopnost banky půjčovat, mimo jiné i malým a středním podnikům. Na druhé straně tento negativní účinek z hlediska nabídky úvěrů snižuje také schopnost podniků investovat, a tedy citelně ovlivňuje reálnou ekonomiku.

S cílem snížit vysoký objem úvěrů v selhání se shodla Unie na komplexním souboru opatření vytyčeném v „Akčním plánu pro řešení úvěrů v selhání v Evropě“⁵, který se nyní provádí. V reakci na tuto potřebu, která jde nad rámec plánu Rady z června 2016, předložila Komise v březnu 2018 specializovaný a komplexní balíček opatření zaměřených na další snižování úvěrů v selhání. Rada rovněž souhlasila, že se k tématice úvěrů v selhání bude pravidelně vracet, aby posoudila dosažený pokrok na základě hodnocení ze strany Komise. Toto sdělení představuje třetí takovou zprávu o pokroku, jež reaguje na očekávání Rady. Doplnuje zprávu o pokroku v oblasti unie kapitálových trhů, jež byla dnes rovněž přijata.

1. ŠIRŠÍ SOUVISLOSTI: SNIŽOVÁNÍ RIZIK V UNII

V posledním desetiletí Unie a její členské státy vyvinuly značné úsilí zaměřené na snížení rizika v bankovním sektoru⁶. Řada opatření přijatých od skončení finanční krize výrazně v praxi upevnila solventnost bank, jejich pozice využívající pákový efekt a jejich likviditu, podstatně zlepšila správu v rámci bankovního sektoru a dohled nad ním a významně posílila schopnost bank obstát v krizích. Průměrný kapitálový poměr tier 1⁷ bank eurozóny pod přímým dohledem jednotného mechanismu dohledu se zvýšil ze 14,18 % ve 2. čtvrtletí 2017 na 14,67 % ve 2. čtvrtletí 2018. Toto posílení kapitálových pozic se odráží také ve vyšším pákovém poměru. Průměrný pákový poměr⁸ se dále zvýšil z 5,08 % ve 2. čtvrtletí 2017 na 5,14 % ve 2. čtvrtletí 2018. Banky eurozóny si udržely také svou odolnost vůči likviditním šokům, když ukazatel krytí likvidity zůstal ve 2. čtvrtletí 2018 stabilní a činil 140,92 % oproti 142,79 % ve 2. čtvrtletí 2017. To vše svědčí o rozhodném postupu s cílem snížit riziko v celé eurozóně. V důsledku toho jsou rizika řešena účinněji a rovnoměrněji. Z nedávno provedeného zátěžového testu vyplývá, že úsilí bank o navýšení vlastního kapitálu v posledních letech posílilo jejich odolnost a schopnost vyrovnat se s otřesy, což potvrzuje zdravý stav evropského bankovního systému.

Jak bylo načrtnuto ve sdělení o bankovní unii z roku 2017⁹ a potvrzeno ve druhé zprávě o pokroku při snižování úvěrů v selhání¹⁰, Komise prosazuje další podstatná a vzájemně se

⁵ <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2017/07/11/conclusions-non-performing-loans/>.

⁶ Viz též: „Monitorovací zpráva o ukazatelích týkajících se snižování rizik“
https://www.consilium.europa.eu/media/37029/joint-risk-reduction-monitoring-report-to-eg_november-2018.pdf.

⁷ Kapitálový poměr tier 1 je poměr kmenového kapitálu tier 1 banky – tj. její základní kapitál a zveřejněné rezervy – a jejich celkových rizikově vážených aktiv.

⁸ Tj. plně využitý pákový poměr (získá se tak, že se kapitál tier 1 vydělí celkovými aktivy banky), který je vypočten podle přísnějších požadavků a předložen před rokem 2019, kdy končí přechodná fáze. Změkčující účinek přechodného období pro zavedení se nebere v úvahu.

⁹ COM(2017) 592 ze dne 11. října 2017.

doplňující opatření ke snížení rizika a zvýšení odolnosti evropského bankovního sektoru. Například v prosinci 2016 navrhla Komise „balíček ke snížení rizik“ v bankovníctví, což je významný legislativní balíček, který přezkoumává směrnici o ozdravných postupech a řešení krize bank, nařízení o jednotném mechanismu pro řešení krizí, směrnici o kapitálových požadavcích (CRD IV) a nařízení o kapitálových požadavcích (CRR) s cílem dalšího snížení zbývajících rizik v bankovním sektoru¹¹. Komise vítá pokrok dosažený v trialogu mezi Evropským parlamentem, Radou a Komisí během jednání o tomto balíčku, jenž by měl umožnit dosáhnout dohody před koncem roku. V roce 2016 Komise také přijala návrh směrnice o rámcích pro preventivní restrukturalizaci, druhé šanci a opatřeních ke zvýšení účinnosti postupů restrukturalizace, insolvence a oddlužení¹². Účinná pravidla pro restrukturalizaci a insolvenční mají vskutku zásadní význam pro předcházení úvěrům v selhání a jejich snižování.

Tabulka 1: Realizace plánu na dokončení bankovní unie

POPIS POLITIKY		 EVROPSKÝ PARLAMENT	 RADA MINISTRŮ
1.	Evropský systém pojištění vkladů	●	●
2.	Reforma kapitálových požadavků	●	●
3.	Schopnost absorbovat ztráty a schopnost rekapitalizace (nařízení a	●	●
4.	Společné jištění	●	●
5.	Další rozvoj sekundárních trhů pro úvěry v selhání, včetně efektivnějšího zpětného získání hodnoty	●	●
6.	Minimální krytí ztrát z nevykonných expozic	●	●

● DOHODA JE MOŽNÁ, PROKÁŽOU-LI VŠECHNY ORGÁNY UNIE SILNOU POLITICKOU VŮLI

● RYCHLÁ DOHODA PROSTŘEDNICTVÍM BĚŽNÝCH POSTUPŮ JE MOŽNÁ

¹⁰ COM(2018) 133 ze dne 14. března 2018.

¹¹ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-3731_en.htm.

¹² COM/2016/ 723 - 2016/0359(COD).

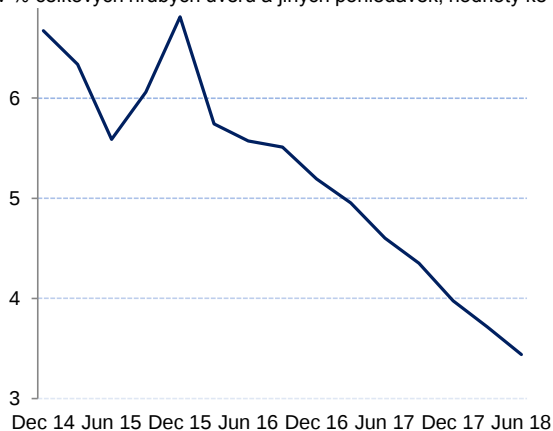
2. POSLEDNÍ VÝVOJ V OBLASTI ÚVĚŘŮ V SELHÁNÍ

Podíl úvěrů v selhání v první polovině roku 2018 nadále klesal. To navazovalo na celkový trend zlepšování v posledních letech a potvrdilo jej. Z nejnovějších údajů vyplývá, že hrubý podíl úvěrů v selhání u všech bank EU se dále snížil na 3,4 % (2. čtvrtletí 2018), meziročně o 1,2 procentního bodu (viz graf 1). Podíl úvěrů v selhání u významných institucí¹³ za stejné období rovněž klesl téměř o jeden procentní bod na 4,4 %. U tohoto podílu tak pokračoval klesající trend zahájený ve 4. čtvrtletí 2014. Další zdroje údajů s ohledem na dlouhodobý trend naznačují, že podíl úvěrů v selhání se opět blíží své úrovni před krizí (viz graf 2). Také míra opravných položek a rezerv¹⁴ se dále zlepšovala a stoupla na 59 % (2. čtvrtletí 2018).

Grafy 1 a 2: Podíl úvěrů v selhání v Unii

Hrubé úvěry v selhání a jiné pohledávky v EU celkem,

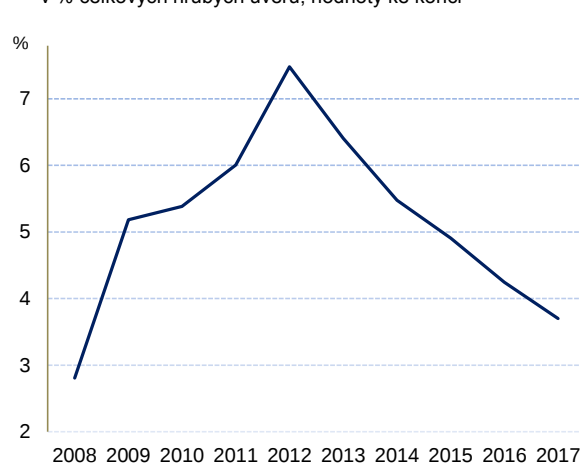
v % celkových hrubých úvěrů a jiných pohledávek, hodnoty ke

Zdroj: Evropská centrální banka

Celkové úvěry v selhání bank EU,

v % celkových hrubých úvěrů, hodnoty ke konci

Zdroj: Světová banka - ukazatele světového rozvoje

Podíl úvěrů v selhání se snížil téměř ve všech členských státech. Situace v jednotlivých členských státech se však nadále výrazně liší (viz tabulka 2). Na konci 2. čtvrtletí 2018 mělo 12 členských států nízký podíl úvěrů v selhání (méně než 3 %), ale dosud existují i státy s podstatně vyšším podílem – tři členské státy měly podíl vyšší než 10 %. V důsledku kombinace politických opatření a hospodářského růstu dochází také v členských státech s poměrně vysokým podílem úvěrů v selhání k povzbudivému a trvalému pokroku.

Toto snížení úvěrů v selhání a podílu úvěrů v selhání bylo umožněno díky rozhodnému postupu vedení bank a tvůrců politik zejména v členských státech s poměrně vysokou úrovní úvěrů v selhání. V členských státech existuje trend k dalšímu zlepšování postupů řízení rizik (zejména ve zranitelných bankách) a posilování tvorby opravných položek a rezerv na úvěry v selhání, a tedy ke zlepšování kapitálových pozic bank. Například ve

¹³ Tj. úvěrové instituce, nad nimiž vykonává přímý dohled Evropská centrální banka v rámci své kontrolní pravomoci.

¹⁴ Tento podíl ukazuje objem finančních prostředků, jež banka drží v rezervě k pokrytí úvěrových ztrát.

Zdroj: Evropská centrální banka. S ohledem na nedostupnost údajů o opravných položkách a rezervách na úvěry byla míra opravných položek a rezerv pro EU vypočítána tak, že u všech dluhových nástrojů (úvěrů a dluhových cenných papírů) bylo zohledněno znehodnocení a úvěry v selhání.

Španělsku po řešení krize v Banco Popular v roce 2017 ostatní banky urychlily očišťování svých bilancí. Na Kypru úvěry v selhání od konce roku 2015 stále klesají a očekává se, že se ještě výrazněji sníží ve druhé polovině letošního roku, kdy značná část portfolia úvěrů v selhání bude z bankovního sektoru odstraněna, což bude podpořeno prodejem značného objemu úvěrů v selhání. Ke snižování úvěrů v selhání napomáhá také pokračující používání systémů sekuritizace úvěrů v selhání. V Itálii byl v roce 2016 zaveden sekuritizační systém podpořený vládními zárukami (*Garanzia Cartolarizzazione Sofferenze*, GACS), který byl v září 2018 prodloužen o dalších šest měsíců. Řešení úvěrů v selhání napomáhají také některé další iniciativy v oblasti infrastruktury trhů. Například v Portugalsku jsou iniciativy na podporu koordinace mezi věřiteli (s cílem urychlit restrukturalizaci úvěrů nebo prodeje úvěrů v selhání) vítaným doplňkem kombinace politik.

Obecně lze říci, že prostředí, v němž banky mohou nyní své úvěry v selhání řešit, se v období od skončení krize výrazně zlepšilo. V důsledku toho mohou banky nyní stavět na obnovené stabilitě finančního systému, částečně s pomocí lepšího a jasnějšího regulačního rámce. Tato stabilita umožnila bankám zvýšit jejich interní schopnost správy úvěrů v selhání a jejich řešení. V mnoha případech banky rozvinuly tyto činnosti ve specializované a samostatné subjekty. Kromě této schopnosti banky rovněž využívaly expanzi v oblasti dostupných externích úvěrových služeb, což podpořilo rostoucí zadávání činností spojených s řešením úvěrů v selhání externím subjektům. Trh s obsluhou úvěrů v selhání zjevně vzrostl a v celé Evropě se více rozvinul.

V souladu se zlepšováním regulace v pokrizovém období tak banky a další účastníci trhu získali při řešení úvěrů v selhání značné znalosti a zkušenosti. Stálý růst prodeje úvěrů v selhání a jejich sekuritizace podpořil tento důležitý vývoj ke zralejšímu prostředí pro řešení úvěrů v selhání. Skutečně udržitelné řešení problému zbývajících úvěrů v selhání v Evropě však závisí na dalším úsilí při hledání inovativních přístupů založených na spolupráci. Některé z nich se na trhu již objevují s tím, jak se formují komplexní partnerství mezi různými účastníky trhu, například mezi bankami a specializovanými správci úvěrů z řad třetích stran. To jim ve stále větší míře umožňuje sdílet znalosti a informace. Banky a další subjekty na trhu tímto způsobem mohou činit další kroky v oblasti digitalizace a iniciativ zaměřených na budování platforem (např. koordinace věřitelů nebo úložiště údajů). Tento vývoj může snížit náklady na správu úvěrů v selhání a usnadnit převod úvěrů v selhání z bank do podniků, jež jsou pro nesení příslušné operační a finanční zátěže lépe vybaveny. Trvalá specializace účastníků trhu dále zlepší efektivitu správy a řešení úvěrů v selhání z různých tříd aktiv.

Tato zlepšení mají zásadní význam pro účinné řešení stávajícího objemu úvěrů v selhání. Až dosud se úsilí zaměřovalo do značné míry na úvěry v selhání zajištěné kolaterálem a – v menší míře – na nezajištěné úvěry v selhání v retailovém bankovníctví. Velkou část zbývajících expozic tvoří úvěry v selhání pro podniky a malé a střední podniky, zejména v členských státech, kde byly úvěry v selhání spíše důsledkem hospodářské recese než krize trhů s nemovitostmi. Celkově jsou úvěry v selhání týkající se podniků a malých a středních podniků různorodější povahy a jejich řešení se často může jevit jako složitější.

Správu úvěrů v selhání lze považovat za inflexní bod. Neustále se vyvíjí od krizové činnosti ve strukturovanější a funkční přístup. Pokrok v oblasti obchodu, technologie a regulace se vzájemně vhodně doplňuje, ale musí být i nadále podpořen cílenými politickými rozhodnutími na vnitrostátní i na evropské úrovni. Mohl by pak sloužit jako odrazový můstek, jenž umožní, aby se daný systém vyvinul v plně udržitelnou strukturu, která je

schopna účinně řešit stávající objem úvěrů v selhání a řídit jejich budoucí nahromadění – a tedy mu předcházet.

Tabulka 2: Úvěry v selhání a opravné položky a rezervy podle členských států¹⁵

Tabulka: Úvěry v selhání a opravné položky a rezervy

	Hrubé úvěry v selhání a jiné pohledávky (% celkových hrubých úvěrů a jiných)		Úvěry v selhání soukr. sektoru* (% úvěrů soukr. sektoru)		Opravné položky celkových ztrát (úvěry)** (% celkových problémových úvěrů a úvěrů v selhání)	
	2018Q2	2017Q2	2018Q2	2017Q2	2018Q2	2017Q2
Belgie	2,4	2,8	3,4	4,0	53,9	50,1
Bulharsko	9,2	12,1	14,5	19,2	64,2	54,8
Česká republika	2,2	2,9	4,1	5,3	65,2	53,1
Dánsko	2,5	2,9	2,9	3,2	35,9	38,4
Německo	1,7	2,3	2,8	4,3	83,6	43,6
Estonsko	1,8	2,0	2,3	2,5	38,7	44,6
Irsko	8,5	11,6	11,8	15,8	37,6	37,6
Řecko	44,9	46,9	48,4	50,6	52,2	49,2
Španělsko	4,1	5,3	5,2	-	63,3	59,9
Francie	2,9	3,4	4,0	4,6	65,4	59,7
Chorvatsko	8,7	11,7	13,3	16,5	72,9	68,8
Itálie	10,0	12,2	12,9	15,9	59,3	52,9
Kypr	28,1	33,4	44,7	52,7	48,6	47,1
Lotyšsko	5,9	5,9	8,5	9,3	38,5	43,8
Litva	3,1	3,7	3,9	4,9	34,9	36,3
Lucembursko	0,6	0,7	1,8	1,8	49,8	51,6
Maďarsko	6,7	10,4	9,2	15,3	76,5	66,3
Malta	3,2	3,7	-	6,7	50,0	41,8
Nizozemsko	2,0	2,3	2,7	3,0	35,0	38,3
Rakousko	2,9	4,1	4,0	5,7	65,8	62,6
Polsko	7,0	6,6	7,5	7,2	67,7	58,0
Portugalsko	11,7	15,5	12,9	16,2	58,5	49,4
Rumunsko	5,9	8,5	7,6	11,0	77,1	69,4
Slovinsko	7,4	11,4	9,9	14,7	67,4	70,4
Slovensko	3,8	4,1	4,2	4,7	84,6	68,9
Finsko	1,1	1,4	2,0	2,1	33,2	31,9
Švédsko	1,3	1,2	1,5	1,4	34,5	34,8
Spojené království	1,3	1,6	2,3	2,5	48,3	40,6
Evropská unie	3,4	4,6	-	-	59,0	50,8

Zdroj: Evropská centrální banka, Konsolidované bankovní údaje. Výpočty útvarů Komise (GR pro finanční stabilitu, finanční služby a unii kapitálových trhů)

¹⁵ *Poznámky:* Údaje odpovídají domácím úvěrovým institucím a dceřiným společnostem a pobočkám řízeným ze zahraničí.

* Údaje specifické pro daný sektor pro EU, pro Maltu (tj. za 2. čtvrtletí 2018) a pro Španělsko (tj. za 2. čtvrtletí 2018) nejsou k dispozici. Údaje specifické pro daný sektor (tj. celková expozice vůči domácnostem a nefinančním podnikům) pro Bulharsko, Německo a Maďarsko jsou k dispozici pouze v účetní hodnotě.

** Údaje o tvorbě rezerv / opravných položek k úvěrům nejsou k dispozici pro Bulharsko, Německo, Španělsko (s výjimkou 2. čtvrtletí 2018), Maďarsko a EU. V těchto případech byly údaje získány tak, že u všech dluhových nástrojů (tj. úvěrů a dluhových cenných papírů) bylo zohledněno znehodnocení.

Navzdory tomuto povzbudivému pokroku úvěry v selhání nadále představují rizika pro hospodářský růst a finanční stabilitu. Celkový objem úvěrů v selhání v celé Unii je stále na úrovni zhruba 820 miliard EUR¹⁶. Strukturální překážky nadále brání rychlejšímu poklesu stavů u úvěrů v selhání. Kromě jiných prvků jsou v některých případech závažnou překážkou procesy restrukturalizace dluhů, insolventnosti a vymáhání pohledávek, jelikož jsou nadále příliš pomalé a nepředvídatelné. Činnost na sekundárních trzích s úvěry v selhání v některých členských státech roste, podporovaná příslušnými politickými opatřeními (jak bylo vysvětleno výše), ačkoli není dosud dostatečná k tomu, aby podstatně přispěla k úsilí o snižování úvěrů v selhání na strukturálním základě. Jinými slovy, rozvoj sekundárních trhů je povzbudivý, jelikož má v některých členských státech pokračující udržitelnou dynamiku, přičemž banky prodávají velká portfolia. Zájem investorů roste a objem transakcí souvisejících s úvěry v selhání se zvyšuje.

3. POKROK V PROVÁDĚNÍ AKČNÍHO PLÁNU RADY

Rada se ve svém plánu shodla na tom, že se k otázce úvěrů v selhání bude pravidelně vracet, aby zhodnotila jejich vývoj v Unii a na základě hodnocení předloženého Komisí posoudila, jakého pokroku v provádění akčního plánu bylo dosaženo. Tento oddíl podává podrobné hodnocení jednotlivých prvků akčního plánu¹⁷. Tabulka 3 ukazuje, že byly učiněny důležité kroky k plnému provedení akčního plánu.

---

¹⁶ Zdroj: Evropská centrální banka.

¹⁷ To zčásti vychází z příspěvků Evropské centrální banky, Evropské rady pro systémová rizika a Evropského orgánu pro bankovníctví.

Tabulka 3: Pokrok v provádění akčního plánu

Č.	Status	Č.	Status
1	Provést výklad stávajících dohledových pravomocí stanovených v právních předpisech EU, pokud jde o tvorbu opravných položek a rezerv na úvěry v selhání	8	Zlepšit informace o úvěrových expozicích v investičním portfoliu, jež budou od bank vyžadovány
2	Řešit možnou nedostatečnou tvorbu opravných položek a rezerv prostřednictvím automatického a časově vázaného vytváření opravných položek a rezerv	9	Posílit datovou infrastrukturu pro úvěry v selhání a zvážit zřízení platform pro transakce s úvěry v selhání
3	Rozšířit pokyny jednotného mechanismu dohledu ohledně úvěrů v selhání na malé banky (jež nepodléhají přímému dohledu)	10	Vypracovat plán pro národní společnosti pro správu aktiv
4	Přijmout pokyny pro nevýkonné expozice platných v celé EU	11	Rozvíjet sekundární trhy s úvěry v selhání
5	Přijmout nové pokyny pro poskytování, monitorování a vnitřní správu úvěrů bankami	12	Provést srovnávací analýzu efektivnosti vnitrostátních režimů (včetně insolvenčních) pro vymáhání úvěrů
6	Vyvinout makrobezpečnostní přístupy k řešení nárůstu úvěrů v selhání v budoucnu	13	Posilovat v rámci evropského semestru důraz na insolvenční problematiku
7	Zvýšit požadavky na poskytování informací o kvalitě aktiv a úvěrech v selhání u všech bank	14	Dále analyzovat možnost posílení ochrany zajištěných věřitelů

	Dokončeno
	Brzké dokončení
	Pracuje se na tom

1. *Provést výklad stávajících dohledových pravomocí stanovených v právních předpisech EU, pokud jde o tvorbu opravných položek a rezerv na úvěry v selhání*

Komise poskytla požadovaný výklad ve zprávě o přezkumu jednotného mechanismu dohledu, zveřejněné dne 11. října 2017. Bylo vyjasněno, že právní předpisy Unie, zejména čl. 16 odst. 2 písm. d) nařízení o jednotném mechanismu dohledu¹⁸ a čl. 104 odst. 1 písm. d) směrnice o kapitálových požadavcích (CRD IV)¹⁹, poskytuje orgánům dohledu pravomoci ovlivňovat politiku bank v oblasti tvorby opravných položek a rezerv v souvislosti s úvěry v selhání v mezích platného účetního rámce a provádět nezbytné úpravy jejich vlastního kapitálu (odpočty a obdobné postupy) v jednotlivých případech.

2. *Řešit možnou nedostatečnou tvorbu opravných položek a rezerv prostřednictvím automatického a časově vázaného vytváření opravných položek a rezerv*

V rámci svého balíčku návrhů týkajících se úvěrů v selhání předložených v březnu 2018 Komise navrhla nařízení, kterým se mění nařízení o kapitálových požadavcích, jež zavede společné minimální úrovně krytí u nově vytvořených úvěrů, které se stanou úvěry v selhání.

¹⁸ Nařízení Rady (EU) č. 1024/2013 (nařízení o jednotném mechanismu dohledu).

¹⁹ Směrnice 2013/36/EU (směrnice o kapitálových požadavcích – CRD IV).

Pokud banka nesplňuje použitelnou minimální úroveň, uplatnily by se odpočty od jejího vlastního kapitálu. Tento návrh nyní projednává Rada a Evropský parlament. Rada se již dohodla na svém postoji pro jednání a Komise vyzývá Parlament, aby učinil totéž, tak aby konečná dohoda mohla být dosažena před koncem stávajícího volebního období.

3. *Rozšířit pokyny jednotného mechanismu dohledu ohledně úvěrů v selhání na malé banky (jež nepodléhají přímému dohledu)*

Evropská centrální banka v rámci své kontrolní pravomoci úzce spolupracovala s Evropským orgánem pro bankovníctví s cílem dokončit nedávno zveřejněné pokyny o správě nevýkonných expozic (viz bod 4 níže). Tyto pokyny by měly uplatňovat všechny úvěrové instituce v Unii. Pokyny by měly na poměrném základě uplatňovat i méně systémové instituce ve spolupráci s vnitrostátními příslušnými orgány.

4. *Přijmout pokyny pro nevýkonné expozice platných v celé Unii*

Evropský orgán pro bankovníctví v říjnu 2018 zveřejnil *Pokyny týkající se řízení nevýkonných expozic a expozic s úlevou* pro banky a orgány dohledu. Pokyny jsou zaměřeny na účinné a efektivní řízení a udržitelné snižování úvěrů v selhání v rozvahách bank. V jádru těchto pokynů se od bank očekává, že vytvoří strategie pro nevýkonné expozice spolu s vhodnými systémy správy a pracovními postupy. Tyto strategie a systémy podléhají posouzení ze strany orgánů dohledu v rámci procesu dohledu a hodnocení. Pokyny by měly být uplatňovány od 30. června 2019.

5. *Přijmout nové pokyny pro poskytování, monitorování a vnitřní správu úvěrů bankami*

Evropský orgán pro bankovníctví pracoval na návrhu pokynů pro poskytování a monitorování úvěrů. Plánuje se, že návrh pokynů bude zahrnovat vnitřní správu úvěrového rizika bankami; posuzování úvěruschopnosti dlužníků²⁰; oceňování kolaterálu a činnosti bank při monitorování úvěrových rizik, přičemž se vztahuje na různé třídy aktiv a různé protistrany. Vzhledem k rozsahu tohoto tématu a jeho propojení s rámcem pro ochranu spotřebitelů, např. posuzování úvěruschopnosti případných dlužníků, si návrh komplexního souboru pokynů může vyžádat určitý čas. Možná interakce v tomto bodě se zúčastněnými stranami v oblasti ochrany spotřebitelů může předložení návrhu směrnic zpozdit. Evropský orgán pro bankovníctví předpokládá návrh konzultačního dokumentu ohledně pokynů pro poskytování a monitorování úvěrů projednat na schůzi své dozorčí rady počátkem roku 2019 a zveřejnit konzultační dokument v dalším průběhu uvedeného roku.

6. *Vyvinout makrobezpečnostní přístupy k řešení nárůstu úvěrů v selhání v budoucnu*

Evropská rada pro systémová rizika se chystá dokončit do konce roku 2018 zprávu o makrobezpečnostních přístupech zabráňujících vzniku celosystémových problémů s úvěry v selhání. Zpráva rovněž věnuje náležitou pozornost procyklickým účinkům opatření k řešení nakupených úvěrů v selhání i potenciální dopad na finanční stabilitu. Poradní vědecký výbor rady mezitím v září 2018 zveřejnil svůj vlastní příspěvek k tomuto tématu.

---

²⁰ Evropský orgán pro bankovníctví bude muset zohlednit probíhající hodnocení směrnice o spotřebitelských úvěrech prováděné Komisí, aby nedošlo k rušivým momentům, pokud jde o ustanovení směrnice o posuzování úvěruschopnosti dlužníků. Hodnocení směrnice o spotřebitelských úvěrech bylo oznámeno v pracovním programu Komise na rok 2019 (viz příloha II dokumentu COM(2018) 800 final).

Jedním z klíčových aspektů, který byl šetřen, je optimální tempo a forma řešení úvěrů v selhání z celosystémového hlediska.

7. *Zvýšit požadavky na poskytování informací o kvalitě aktiv a úvěrech v selhání u všech bank*

Evropský orgán pro bankovníctví vypracoval *Pokyny pro poskytování informací o nevýkonných expozicích a expozicích s úlevou*. Cílem těchto pokynů je vysvětlit společný obsah a jednotné formáty zveřejňování informací o nevýkonných expozicích, expozicích s úlevou a zabavených zastavených aktivech, jež by banky měly zveřejňovat²¹. Kladou si za cíl sladit aspekty zveřejňování informací pro všechny instituce v Unii s aspekty, jež bankám doporučují pokyny v rámci jednotného mechanismu dohledu. Evropský orgán pro bankovníctví provedl veřejnou konzultaci a předpokládá se, že konečné znění pokynů bude zveřejněno ve 4. čtvrtletí 2018. Uplatňovány by měly být od 31. prosince 2019.

8. *Zlepšit informace o úvěrových expozicích v investičním portfoliu, jež budou od bank vyžadovány, na základě monitorování úvěrových záznamů*

S cílem posílit datovou infrastrukturu pomocí jednotných a standardizovaných údajů o úvěrech v selhání vydal Evropský orgán pro bankovníctví v prosinci 2017 šablony pro monitorování úvěrových záznamů. Tyto šablony nejsou součástí oznamování orgánům dohledu, ale banky a investoři se vyzývají, aby tyto standardizované šablony pro úvěry v selhání používaly při svých obchodních transakcích²². Šablony zahrnují informace o úvěrech, protistranách úvěrů a poskytnutém kolaterálu. Po vydání šablon bylo v první polovině 2018 provedeno další testování s použitím současných údajů. Použití šablon různými institucemi a kontakty Evropského orgánu pro bankovníctví se zúčastněnými stranami poskytly další zpětnou vazbu a orgán v září 2018 zveřejnil jejich revidovanou verzi. Styky orgánu s průmyslem potvrdily, že tyto šablony v současné době užívají různí účastníci trhu při svých transakcích.

9. *Posílit datovou infrastrukturu pro úvěry v selhání a zvážit zřízení platformy pro transakce s úvěry v selhání*

Platforma pro transakce s úvěry v selhání s působností pro celou Unii by byla elektronickým tržištěm, kde si držitelé úvěrů v selhání – banky a nebankovní věřitelé – mohou vyměňovat informace a obchodovat. Taková platforma může řešit některé stávající zdroje tržního selhání na sekundárním trhu pro úvěry v selhání, včetně informační asymetrie mezi prodávajícími a kupujícími a vysokých transakčních nákladů. V důsledku toho může pomoci bankám zvýšit prodej a získat vyšší prodejní ceny, než je možné v současnosti, usnadnit investorům přístup na trhy s úvěry v selhání, a tím umožnit bankám zbavit se úvěrů v selhání a rychleji vyčistit jejich bilance. Taková platforma může napomoci obchodu se stávajícím objemem úvěrů v selhání a poskytnout trvalý kanál pro účinnou likvidaci budoucích úvěrů v selhání, až se objeví. V tomto smyslu by se mohlo jednat o důležitou, ale

²¹ Tyto pokyny rozšiřují oblast působnosti pokynů Evropského orgánu pro bankovníctví týkajících se požadavků na zveřejňování informací podle části 8 nařízení o kapitálových požadavcích („EBA GL2016 11“) zveřejněných v prosinci 2016.

²² Transakční šablony pro úvěry v selhání, vypracované Evropským orgánem pro bankovníctví a specifické pro každou třídu aktiv, umožňují vykazování podle jednotlivých úvěrů na nejpodrobnější úrovni a obsahují 450 datových bodů důležitých pro účely hodnocení a hloubkové kontroly při transakcích s úvěry v selhání.

nízkonákladovou investicí do infrastruktury zabraňující novému nakupení velkého objemu budoucích úvěrů v selhání. Mohla by tak být velmi důležitým nástrojem přispívajícím k udržitelnému řešení problematiky úvěrů v selhání v Evropě.

Rada vyzvala Evropskou centrální banku, Evropský orgán pro bankovníctví a Komisi, aby zvážily zřízení transakční platformy pro úvěry v selhání s cílem povzbudit rozvoj sekundárních trhů. K tomuto sdělení je proto připojen pracovní dokument útvarů Komise o možném zřízení takové transakční platformy, který společně vypracovaly Komise, Evropská centrální banka a Evropský orgán pro bankovníctví. Vyjadřuje názor útvarů Komise, jak by mechanismy takového nástroje mohly fungovat v praxi.

Komise dnes rovněž pozvala zúčastněné strany z řad průmyslu na diskusi u kulatého stolu s cílem urychleně zahájit práce zaměřené na vytvoření platform pro úvěry v selhání s působností pro celou Unii. Komise požádá zúčastněné strany, aby se do jara 2019 dohodly na konkrétních formách vypracování a vydání průmyslových norem pro evropské platformy pro úvěry v selhání. Komise bude spolu s Evropskou centrální bankou a Evropským orgánem pro bankovníctví i nadále plnit klíčovou úlohu tím, že bude všem příslušným zúčastněným stranám usnadňovat přijetí nezbytných kroků na podporu vzniku platform pro úvěry v selhání s působností pro celou Unii.

10. Vypracovat plán pro národní společnosti pro správu aktiv

V rámci balíčku opatření pro úvěry v selhání z března 2018 útvary Komise v úzké spolupráci s Evropskou centrální bankou, Evropským orgánem pro bankovníctví a Jednotným výborem pro řešení krizí zveřejnily technický plán na zřízení národní společnosti pro správu aktiv. Nezávazný návrh poskytuje členským státům – které si to přejí – vodítko pro restrukturalizaci jejich bank prostřednictvím vytvoření národních společností pro správu aktiv (nebo prostřednictvím jiných opatření zabývajících se úvěry v selhání) v plném souladu s pravidly EU v oblasti bankovníctví a státní podpory, budou-li to považovat za užitečné.

11. Rozvíjet sekundární trhy s úvěry v selhání

V rámci balíčku opatření pro úvěry v selhání z března 2018 Komise rovněž předložila návrh směrnice o obsluhovatelích úvěrů, kupcích úvěrů a o vymáhání kolaterálu. Jedním z cílů tohoto návrhu je dále rozvíjet sekundární trhy s úvěry v selhání prostřednictvím harmonizace požadavků a vytvoření jednotného trhu pro obsluhování úvěrů a převádění bankovních úvěrů třetím stranám v celé EU. Tento návrh nyní projednává Parlament a Rada. Komise vyzývá k tomu, aby tato jednání byla dokončena před koncem stávajícího volebního období.

12. Provést srovnávací analýzu efektivnosti vnitrostátních režimů (včetně insolvenčních) pro vymáhání úvěrů z perspektivy bankovních věřitelů

Pro správu úvěrů v selhání by byly přínosné efektivnější a předvídatelnější rámce pro vymáhání pohledávek a insolvenční. Služby Komise proto nyní provádějí srovnávací analýzu vnitrostátních režimů pro vymáhání úvěrů, jež zahrnují individuální vymáhání i společné vymáhání nebo insolvenční řízení. Cílem je získat spolehlivý obraz o prodleních a míře zpětného získání hodnoty, jimž banky čelí, jsou-li vystaveny selháním dlužníků. Tyto výsledky jsou silně ovlivněny soudní kapacitou v příslušných členských státech. Pokrok ve srovnávací analýze byl předložen a projednán s členskými státy na zasedáních, jež se konala

21. února a 20. června 2018, včetně problému nedostatečného přístupu k smysluplným údajům.

13. Posilovat v rámci evropského semestru důraz na insolvenční problematiku

Problematika vnitrostátních rámců pro insolvenční podniků je dlouhodobým tématem řešeným v rámci evropského semestru. Byla analyzována v několika zprávách o jednotlivých zemích a k tomuto konkrétnímu tématu bylo přijato několik doporučení pro jednotlivé země. Od roku 2013 byla doporučení pro jednotlivé země k problematice insolvence vydána v různých letech pro dvanáct členských států: Bulharsko, Chorvatsko, Itálii, Kypr, Lotyšsko, Maltu, Maďarsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovinsko, Slovensko a Španělsko. V roce 2018 byla přijata doporučení pro jednotlivé země týkající se insolvence pro šest členských států: Bulharsko, Itálii, Kypr, Lotyšsko, Portugalsko a Slovinsko. Ve stávajícím evropském semestru bude insolvenční problematika rovněž analyzována ve zprávách o jednotlivých zemích za rok 2019. V květnu 2019 Komise vydá svá doporučení Radě týkající se doporučení pro jednotlivé země.

14. Dále analyzovat možnost posílení ochrany zajištěných věřitelů

V rámci svého březnového balíčku opatření pro úvěry v selhání Komise předložila návrh směrnice o obsluhovatelích úvěrů, kupcích úvěrů a o vymáhání kolaterálu. Jedním z cílů tohoto návrhu je umožnit zrychlené mimosoudní vymáhání kolaterálu v případech, kdy se na tom věřitelé a dlužníci předem dohodnou (avšak nikoli u spotřebitelských úvěrů). Tento návrh nyní projednává Evropský parlament a Rada. Komise vyzývá, aby tato jednání byla dokončena před koncem stávajícího volebního období.

4. ZÁVĚRY

Jak jasně vyplývá z této zprávy o pokroku, snižování rizik v evropském bankovním sektoru plynule pokračuje a je dosahován značný pokrok. Zpráva o pokroku proto představuje důležitý příspěvek k prosincovému zasedání Evropské rady a eurosummit v inkluzivním formátu 27 členských států EU, jež budou jednat o posílení Evropského mechanismu stability a o dokončení bankovní unie, včetně dalších kroků k vytvoření evropského systému pojištění vkladů. Pokrok v těchto záležitostech je nyní nezbytně nutný a měl by být dosahován souběžně s pokrokem při snižování rizik.

Jak je jasně ukázáno v této zprávě o pokroku, objem úvěrů v selhání se v Unii dále snižuje. Tento robustní klesající trend je velmi povzbudivý, avšak v některých členských státech vysoká míra úvěrů v selhání zůstává problémem.

Akční plán schválený Radou v červenci 2017 představoval důležitý krok v řešení tohoto problému. Při jeho provádění bylo dosaženo podstatného pokroku. Aby však bylo možné řešit úvěry v selhání nejúčinnějším způsobem, měl by být akční plán prováděn v plném rozsahu všemi aktéry. To má pro řešení problému vysokých úvěrů v selhání zásadní význam, a to jak z hlediska snižování stávajících stavů na udržitelnou úroveň, tak z hlediska zamezení nového budoucího nahromadění.

Komise zejména vyzývá Parlament a Radu, aby za účelem řešení úvěrů v selhání urychleně přijaly „balíček pro snižování rizik“ v bankovníctví, jakož i všechny prvky komplexního balíčku legislativních opatření předloženého v březnu 2018. Tento balíček je spolu

s významným pokrokem při snižování úvěrů v selhání ve spolupráci s Evropským orgánem pro bankovníctví, Evropskou centrální bankou a Evropskou radou pro systémová rizika zcela nezbytný pro podporu probíhajícího společného úsilí snížit zbývající rizika v evropském bankovním sektoru a zejména umožnit dokončení bankovní unie.